



ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ НА КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ В БОРОТЬБИ З НЕДОБРОСОВІСНОЮ КОНКУРЕНЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Юрій Носік,

*доцент кафедри цивільного права юридичного
факультету Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук*

Комерційна таємниця є одним з ефективних засобів здобуття та утримання економічних переваг на конкурентному ринку. Правова охорона та забезпечення цієї властивості комерційної таємниці започаткувалась ще в XIX столітті й з тих пір отримала істотний розвиток як на рівні національних законодавств, так і на міжнародному рівні. Саме в контексті забезпечення ефективного захисту проти недобросовісної конкуренції, в розумінні ст. 10-bis Паризької конвенції про охорону промислової власності [1], надається охорона закритій інформації за Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) [2]. Однак реалізація положень цих та інших міжнародних актів, спрямованих на захист комерційної таємниці, в законодавстві України, як і власне побудова національної юридичної системи боротьби з недобросовісною конкуренцією в цій частині, пов'язані з низкою правових проблем, аналізу яких присвячена дана стаття.

Становлення в законодавстві про захист від недобросовісної конкуренції правового регулювання суспільних відносин, які виникають з приводу комерційної таємниці, склало окремий напрямок розвитку законо-

давства про комерційну таємницю в Україні [3] з початку 90-х років XX століття. Примітною рисою його норм є домінуючий охоронно-правовий характер.

Спеціальне регулювання відносин щодо комерційної таємниці в контексті забезпечення вільної і добросовісної конкуренції в Україні вперше з'явилося в Законі України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" від 18 лютого 1992 р. [4]. Отримання, використання та розголошення комерційної таємниці з метою заподіяння шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця Закон відносив до недобросовісної конкуренції. У Законі закріплювався принцип повного відшкодування збитків, заподіяних недобросовісною конкуренцією, а також вирішувалося питання відшкодування органами Антимонопольного комітету України шкоди, заподіяної розголошенням отриманої в ході своєї діяльності комерційної таємниці підприємств. Проте 3 березня 1998 року норми щодо комерційної таємниці з даного Закону були вилучені та заміщені бланкетним посиланням про те, що правові засади захисту від недобросовісної конкуренції визначаються



Законом України "Про захист від недобросовісної конкуренції" [5], який був прийнятий 7 липня 1996 р. і детальніше регулює ці відносини.

Зазначений Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" [6] містить главу, присвячену визначенню неправомірних дій щодо комерційної таємниці, які мають кваліфікуватися як недобросовісна конкуренція. Чотири статті цієї глави розкривають поняття "неправомірного збирання" комерційної таємниці, її "неправомірного використання", "розголошення" та "схилення до розголошення комерційної таємниці". Що ж стосується власне поняття "комерційної таємниці", то для його з'ясування необхідно звернутись до ч. 1 ст. 505 Цивільного кодексу України [7], відповідно до якої під комерційною таємницею слід розуміти інформацію, яка є конфіденційною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з тим видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її конфіденційності, вжитих особою, яка законно володіє цією інформацією.

Неправомірним збиранням комерційної таємниці вважається набування протиправним способом відомостей, що відповідно до законодавства України становлять комерційну таємницю. Важливо підкреслити, що недобросовісною конкуренцією буде лише неправомірне збирання відомостей, які становлять комерційну таємницю. Заходи з пошуку і збору інформації способами, які не порушують суб'єктивних прав осіб та

вимог законодавства, не складають правопорушення. Навіть навпаки, економіко-правова модель комерційної таємниці з метою подальшого інноваційного руху стимулює намагання законно роздобути ту інформацію, яка забезпечує конкурентні переваги одного учасника ринку над іншими. Відповідно до ч. 3 ст. 162 Господарського кодексу України [8] особа, яка самостійно і добросовісно одержала інформацію, що є комерційною таємницею, має право використовувати цю інформацію на свій розсуд.

Умовою настання відповідальності за неправомірне збирання комерційної таємниці, як і за її розголошення та схилення до її розголошення, в Законі "Про захист від недобросовісної конкуренції" поставлено факт заподіяння або потенційну можливість заподіяння шкоди, незалежно від розміру останньої ("якщо це завдало чи могло завдати шкоди"). Незрозумілою залишається логіка законодавця в тому, чому ця умова не вимагається для притягнення до відповідальності за вчинення правопорушення в останній з вищеназваних форм недобросовісної конкуренції, а саме — за неправомірне використання комерційної таємниці. Адже неправомірне використання комерційної таємниці має ближчий і безпосередніший причинно-наслідковий зв'язок зі шкодою, заподіюваною правоволодільцю, аніж збирання, розголошення та схилення до розголошення його комерційної таємниці.

Проте з теоретичної точки зору, наведена умова юридичної відповідальності жодим чином не впливає на характеристику складу описаного в нормі правопорушення, яке і без цієї умови може бути або матеріаль-



ЗАХИСТ ПРАВ

ним, або формальним. Неістотним вбачається і практичний аспект цієї умови, оскільки будь-яке порушення суб'єктивних прав особи неодмінно зумовлює шкоду — якщо не майнову, то моральну точно. Розмір фактичної або гіпотетичної майнової чи моральної шкоди при цьому значення не має. Однак, слід визнати, що не завжди існує змога процесуально довести факт або можливість настання майнової чи моральної шкоди — це одна з найскладніших складових процесуальної діяльності потерпілого або його представника у справах про захист не лише прав на комерційну таємницю, а й інших суб'єктивних цивільних прав.

Іншою недоречністю закріпленої в Законі умови про шкоду є те, що вона має або може заподіюватися лише “господарюючому суб'єкту (підприємцю)”. По-перше, “господарюючий суб'єкт” і “підприємець” є різними за обсягом поняттями: перше з них ширше, а друге співвідноситься з ним як частина з цілим, — це породжує проблеми тлумачення і застосування правових норм. По-друге, не зрозуміло, якому саме “господарюючому суб'єкту (підприємцю)” має заподіюватися шкода: саме тому, чия комерційна таємниця була неправомірно зібрана або розголошена, чи будь-якому іншому “господарюючому суб'єкту (підприємцю)”. По-третє, всі із зазначених у Законі форм порушень прав на комерційну таємницю можуть мати серйозні негативні наслідки в контексті недобросовісної конкуренції та руйнування ринкового середовища і розбалансування нормальної ділової практики навіть безвідносно до шкоди, заподіяної конкретним учасникам такого ринку. З позицій забезпечення законодавством про

конкуренцію не тільки приватних, а й загальних, суспільних інтересів, ця обставина виглядає достатнім обґрунтуванням для застосування заходів юридичної відповідальності до правопорушника.

Аналізуючи розголошення комерційної таємниці як форму правопорушення за Законом України “Про захист від недобросовісної конкуренції” слід зазначити, що розголошенням комерційної таємниці тут названо ознайомлення іншої особи без згоди особи, уповноваженої на те, з відомостями, що відповідно до чинного законодавства України становлять комерційну таємницю, особою, якій ці відомості були довірені у встановленому порядку або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків. Ця норма потребує роз'яснення.

Перш за все, привертає до себе увагу звужене бачення законодавцем явища розголошення комерційної таємниці, що обмежується лише випадками її розкриття тими особами, які на законних підставах отримали доступ до відповідної інформації. Але ж таємниця може бути розголошена також тими, хто роздобув її незаконним шляхом — цього випадку Закон не торкається. Таким чином, за Законом України “Про захист від недобросовісної конкуренції” особа, яка неправомірно отримала відомості, що становлять комерційну таємницю, та розголосила їх, нестиме відповідальність лише за неправомірне збирання комерційної таємниці.

Наступне, що слід відзначити з приводу розголошення комерційної таємниці. Під “особою, якій відомості були довірені у встановленому порядку”, в першу чергу слід розуміти контрагентів за цивільно-пра-



вовими договорами праволодільця (адже необхідність у повідомленні конфіденційної інформації може виникнути в рамках виконання практично будь-якого цивільно-правового договору). Тоді як “особами, яким комерційна таємниця стала відомою у зв’язку з виконанням службових обов’язків”, можуть бути працівники та посадові особи як самого праволодільця, так й інших суб’єктів, в т.ч. органів державної влади та місцевого самоврядування, яким інформація з обмеженим доступом була розкрита відповідно до закону. Таким чином, до останньої категорії правопорушників можуть належати виключно фізичні особи, а це кардинально позначається на умовах та правових засадах їх юридичної відповідальності — про це йтиметься нижче.

Наведене зауваження щодо службових осіб буде аналогічним і з наступним антиконкурентним правопорушенням. Схилення до розголошення комерційної таємниці — спонукання особи, якій були довірені у встановленому порядку або стали відомі у зв’язку з виконанням службових обов’язків відомості, що відповідно до законодавства України становлять комерційну таємницю, до розкриття цих відомостей. Очевидно, що тут мається на увазі схилення саме до неправомірного розкриття комерційної таємниці особі, яка не має правових підстав доступу до неї. Форми “спонукання” до розкриття таємниці можуть бути різніми: обман, підкуп, шантаж, насильство тощо. Разом з тим, виокремлення “схилення до розголошення комерційної таємниці” в самостійну форму порушення законодавства про недобросовісну конкуренцію вбачається зайвим та необґрунтованим.

На жаль, не позбавлена недоліків також і остання з визначених в Законі України “Про захист від недобросовісної конкуренції” форм антиконкурентних правопорушень щодо комерційної таємниці. Неправомірним використанням комерційної таємниці є впровадження у виробництво або врахування під час планування чи здійснення підприємницької діяльності без дозволу уповноваженої на те особи неправомірно здобутих відомостей, що становлять відповідно до законодавства України комерційну таємницю. У цій нормі не враховано, що використання відомостей, які становлять комерційну таємницю іншої особи, буде незаконним і в тому випадку, коли комерційна таємниця була отримана (“здобута”) правопорушником цілком законно, але без права її використовувати, наприклад, з метою передання інформації третій особі або для її зберігання.

Зміст проаналізованих статей Закону України “Про захист від недобросовісної конкуренції” можна розглядати не тільки як дефініцію відповідних правових термінів, але й як елемент диспозиції норм, що встановлюють відповідальність за антиконкурентні дії, оскільки відповідно до ст. 20 цього Закону вчинення дій, визначених у ньому як недобросовісна конкуренція, тягне за собою накладення Антимонопольним комітетом України передбачених Законом штрафів, а також адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності у випадках, передбачених законодавством.

Такий вид санкції, як штраф, є адекватною формою адміністративного стягнення за правопорушення щодо комерційної таємниці з огляду на сферу його вчинення (сфера гос-



ЗАХИСТ ПРАВ

подарування), де інші види санкцій можуть і не мати належного ефекту. Однак існуючі в Україні правові застави застосування штрафних санкцій за недобросовісну конкуренцію не можна оцінити як обґрунтовані, послідовні та виправдані. Тож далі йтиметься про проблеми застосування санкцій за недобросовісну конкуренцію в Україні.

Заходи юридичної відповідальності, встановлені Законом України "Про захист від недобросовісної конкуренції", застосовуються лише до юридичних осіб (ст. 21 і 22 Закону). Відповідальність фізичних осіб (як фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, так і тих, що не є підприємцями) за вчинення дій, визначених як недобросовісна конкуренція у формі порушення прав на комерційну таємницю, виключена зі сфери дії цього Закону і введена в законодавство про адміністративні правопорушення. Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі — КпАП України) [9] у ст. 164-3 "Недобросовісна конкуренція" встановлює відповідальність у вигляді штрафу розміром до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за отримання, використання та розголошення комерційної таємниці з метою заподіяння шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця.

Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" розмежовує розміри штрафів, які застосовуються за здійснення недобросовісної конкуренції, залежно від того, чи є юридична особа "господарючим суб'єктом". Ознакою господарючого суб'єкта в розумінні цього Закону є його залучення у виробництво товарів (в т. ч. робіт і по-

слуг), або існування відносин контролю щодо іншого суб'єкта господарювання.

Розмір штрафу для юридичної особи — господарюючого суб'єкта може становити до трьох відсотків виручки від реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг господарюючого суб'єкта за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі, якщо обчислення виручки господарюючого суб'єкта неможливе або виручка відсутня, штраф накладається в розмірі до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Тоді як юридичні особи, їх об'єднання та об'єднання громадян, що не є господарюючими суб'єктами, можуть бути општрафовані не більше як на дві тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Аналіз викладених законодавчих засад застосування юридичної відповідальності за збирання, розголошення та використання комерційної таємниці виявляє разючу непослідовність і безсистемність в аспектах суб'єкта і розміру відповідальності.

По-перше, вбачається безпідставним розмежування юридичної відповідальності фізичних і юридичних осіб за недобросовісну конкуренцію у формі порушення прав на комерційну таємницю. Як зазначалось, відповідальність фізичних осіб, у т.ч. підприємців, визначається в КпАП України, а юридичних — Законом України "Про захист від недобросовісної конкуренції". Підстави, умови, розміри, строки і порядок притягнення до відповідальності істотно різняться за названими двома законодавчими актами, які не містять ознак послідовності та взаємного доповнення. Ця обставина свідчить про системну неузгодже-



ність законодавства про адміністративні правопорушення, законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та цивільного законодавства України. Адже за змістом ст. 51 ЦК України правові засади підприємницької діяльності мають бути однаковими для фізичних та юридичних осіб. Суть правовідносин, які виникають з приводу комерційної таємниці та порушень прав на неї, не дають підстав розмежовувати юридичну, зокрема й адміністративну, відповідальність фізичних і юридичних осіб у сфері підприємництва та конкуренції.

По-друге, Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” встановлює різні санкції для юридичних осіб, залежно від того, чи є юридична особа суб’єктом господарювання. Зокрема, розмір штрафу для юридичних осіб — не господарюючих суб’єктів на 60% менший, ніж для юридичних осіб — господарюючих суб’єктів. Мотиви такої диверсифікації обсягів адміністративних санкцій пояснити важко. Тут неможливо проводити паралелі між цим явищем та диверсифікацією розмірів цивільно-правової відповідальності для суб’єктів підприємницької діяльності та не підприємців, виходячи зі ступеня обачливості та розумності, з яким вони мають діяти в цивільних зобов’язаннях. У даному випадку йдеться про умисні порушення суб’єктивних прав і приписів закону.

Водночас, на відміну від Закону України “Про захист від недобросовісної конкуренції”, КпАП України передбачає абсолютно однакові умови відповідальності для фізичних осіб — підприємців та фізичних осіб без підприємницького статусу. При цьому складається ситуація, коли

максимальний розмір штрафу для фізичних осіб — підприємців у 278 разів менший, ніж для “господарюючих” юридичних осіб, і в той же час такий само, як і для фізичних осіб без підприємницького статусу.

Очевидно, що одним із шляхів вирішення виявлених непослідовностей та суперечностей законодавства про антиконкурентні дії у формі порушення прав на комерційну таємницю є встановлення однакових законодавчих засад юридичної відповідальності фізичних та юридичних осіб, незалежно від їх виду і підприємницького статусу. Вчинення відповідних правопорушень працівниками, службовими або посадовими особами юридичної особи під час виконання своїх трудових, службових чи посадових обов’язків має розглядатись як правопорушення, вчинене юридичною особою.

Комплексний правовий аналіз відповідальності за недобросовісну конкуренцію у формі порушення прав на комерційну таємницю дозволяє виявити серйозні правові проблеми не лише в юридичній моделі відповідних антиконкурентних правопорушень та в санкціях за їх вчинення, а й у порядку (процедурі) притягнення до юридичної відповідальності.

Щонайперше, існують формальні складності у з’ясуванні порядку притягнення до відповідальності за недобросовісну конкуренцію. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” відсилає за таким порядком до Закону “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності”, який втратив чинність у зв’язку з прийняттям Закону України “Про захист економічної конкуренції” [10].



ЗАХИСТ ПРАВ

Розділ VII останнього Закону встановлює порядок розгляду справ щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а його ст. 50 містить вичерпний перелік порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Зазначений перелік не включає діянь, які становлять недобросовісну конкуренцію. Це дає підстави стверджувати, що порядок розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, визначений Законом України “Про захист економічної конкуренції”, не може поширюватися на розгляд справ про недобросовісну конкуренцію.

Відтак, єдиним нормативно-правовим актом, який безпосередньо і достатньо деталізовано визначає порядок провадження у справах про недобросовісну конкуренцію, залишається підзаконний акт, прийнятий Антимонопольним комітетом України, а саме Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції [11]. Ці Правила в основному узгоджуються з порядком розгляду справ, встановленим Законом України “Про захист економічної конкуренції”. Водночас неможливо схвально оцінити ситуацію, коли порядок розгляду таких важливих і складних справ, якими є справи про недобросовісну конкуренцію, самостійно встановлює той орган, який ці справи розглядає.

Справи про недобросовісну конкуренцію, якщо заявник і відповідач знаходяться в одному регіоні, розглядаються адміністративною колегією відповідного територіального відділення АМК України. Якщо заявник і відповідач знаходяться в різних регіонах, то такі справи про

недобросовісну конкуренцію підвідомчі Державному уповноваженому Антимонопольного комітету України. Водночас, АМК України, його постійно діюча або тимчасова адміністративна колегія можуть розглянути будь-яку справу. Але накласти штраф розміром понад 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян може лише Антимонопольний комітет України на своїх засіданнях.

Строк звернення до органів АМК України у зв'язку з порушенням прав на комерційну таємницю внаслідок недобросовісної конкуренції становить шість місяців від дня, коли особи, чиї права порушені, дізнались або повинні були дізнатись про порушення своїх прав (ст. 28 Закону “Про захист від недобросовісної конкуренції”). Закінчення строку звернення із заявою є підставою для відмови в прийнятті заяви. Варто звернути увагу, що процесуальний інститут відмови в прийнятті заяви на стадії її подання давно став предметом обґрунтованої критики як в Україні, так і за кордоном, у зв'язку з чим із нормативних актів процесуального права він послідовно виключається. Строк розгляду заяви складає, за загальним правилом, 30 днів.

Порядок провадження у справах про недобросовісну конкуренцію, передбачений аналізованими Правилами, містить в собі неадекватне і хибне регулювання питань доступу до матеріалів справи. Йдеться про те, що особи, які беруть участь у справі, не мають права ознайомлюватися з матеріалами справи, що містять інформацію з обмеженим доступом. Проте можна цілком обґрунтовано припустити, що у справах про антиконкурентні дії у формі по-



рушення прав на комерційну таємницю, переважна частина матеріалів та доказів міститиме в собі інформацію з обмеженим доступом. Відтак, закладені в Правила умови доступу до таких матеріалів перешкоджають процесуальній участі сторони в провадженні, а також ефективного захисту своїх прав та законних інтересів.

Для того, щоб не допустити розголошення конфіденційної інформації, яка міститься в матеріалах справи, помилково усувати учасників провадження від можливості ознайомлюватися з цими матеріалами і таким чином перешкоджати їм у захисті своїх прав в органах Антимонопольного комітету України. Адекватнішим заходом могло б бути покладення обов'язку на учасників провадження не розголошувати відомості, отримані ними під час ознайомлення з матеріалами, що містять інформацію з обмеженим доступом.

Завершуючи цю статтю, слід зазначити, що аналіз практики правозастосування Антимонопольним комітетом України норм про відповідальність за недобросовісну конкуренцію у формі порушення прав на комерційну таємницю міг би додати важливий емпіричний матеріал у проведені дослідження, а також забезпечити теоретичні висновки та припущення, що були запропонова-

ні, прикладами або навпаки антитезами. На жаль, відсутність відповідної правозастосовчої практики АМК України у відкритому доступі не дозволяє це зробити. З річних звітів АМК України, розміщених на його Інтернет-сторінці [12], можна встановити, що кількість справ про недобросовісну конкуренцію, розглянутих АМК України, щороку збільшується. Проте, яку частку в цій кількості становлять справи, пов'язані із порушенням прав на комерційну таємницю як формою недобросовісної конкуренції, залишається невідомим.

Підсумовуючи викладене, можна зауважити, що запропонований у цій статті аналіз матеріально- та процесуально-правових засад юридичної відповідальності за недобросовісну конкуренцію у вигляді порушення прав на комерційну таємницю виявив існування численних проблем у боротьбі з антиконкурентними порушеннями такого виду в Україні. Існуючі нині недоліки формально-юридичного, організаційно-правового та іншого характеру у сфері захисту від недобросовісної конкуренції перешкоджають реалізації функції комерційної таємниці як засобу забезпечення переваг на конкурентному ринку. ♦

Список використаних джерел:

1. *Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р.* // Зібрання чинних міжнародних договорів України. — 1990. — №1. — ст. 320.
2. *Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС)* // http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=981_01
3. Носік Ю.В. *Права на комерційну таємницю в Україні: монографія.* — К.: КНТ, 2007 — С. 24-25, 27-29.
4. Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобро-



ЗАХИСТ ПРАВ

- совісної конкуренції у підприємницькій діяльності” №2132-XII від 18.02.1992 р. (втратив чинність). // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №21. — ст. 296.
5. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” №154/98-ВР від 03.03.1998 р. (втратив чинність)// Відомості Верховної Ради України. — 1998. — №34. — ст. 229.
 6. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” №236/96-ВР від 7.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №36. — ст. 164.
 7. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №40; Відомості Верховної Ради України, — 2003. — №41; Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №42. — ст. 356.
 8. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №18; Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №19-20; Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №21-22. — ст. 144.
 9. Кодекс України про адміністративні правопорушення №8073-X від 7.12.1984 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — №51(додаток). — ст. 1122. (Зі змінами та доповненнями).
 10. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11.01.2001 №2210-III // Відомості Верховної Ради України від 23.03.2001 — 2001 р., №12, стаття 64
 11. Розпорядження Антимонопольного комітету України “Про затвердження Тимчасових правил розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України” №5 від 19.04.1994 р.
 12. Електронний ресурс: www.atc.gov.ua

ЦІКАВО ЗНАТИ

ПЕНІЦИЛІН

В рейтингу видатних вчених Олександр Флемінг міг би зайняти одне з перших місць. Це відкриття сталося випадково, справа в тому, що Флемінг не дуже слідкував за чистотою.

Одного дня 1928 року він помітив, що тарілка з хвороботворними бактеріями стафілококу в його лабораторії вкрилася пліснявою. Але Флемінг залишив лабораторію на вихідні, так і не вимивши посуд. Після вихідних він повернувся до свого експерименту. Ретельно вивчивши під мікроскопом тарілку, він помітив, що пліснява знищила бактерії. Ця пліснява виявилася основною формою пеніциліну. Цей винахід вважається одним з найбільших в історії медицини. Значення відкриття Флемінга стало зрозумілим лише в 1940 році, коли почалися масові дослідження нового виду ліків-антибіотиків. Сьогодні антибіотики широко використовуються у медицині, вони складають 15% від ліків, що продаються в усьому світі.

За матеріалами сайту: <http://Luxetmag.ru>.